

Rosnąca częstotliwość fal upałów, intensywnych opadów i innych gwałtownych zjawisk pogodowych stawia przed samorządami nowe wyzwania w zakresie zarządzania przestrzenią. Prognozowane zmiany klimatu oznaczają, że miasta będą musiały być przygotowane zarówno na wysokie temperatury i susze, jak i lokalne podtopienia czy gwałtowne burze. Kluczowe stają się sposób zabudowy, gospodarowanie wodą, udział terenów zielonych oraz dostosowanie budynków i infrastruktury do nowych warunków.

Dane klimatyczne potwierdzają, że nie jest to wyzwanie odległej przyszłości. Lata 2015–2025 były najcieplejszymi w historii pomiarów, a w 2025 roku średnia globalna temperatura była o około 1,43°C wyższa niż w okresie przedindustrialnym. Prognozy wskazują, że w kolejnych latach możliwe są następne rekordy.

Planowanie przestrzeni musi uwzględniać klimat

Jednym z podstawowych problemów pozostaje sposób projektowania i zagospodarowywania miast. Duża powierzchnia terenów uszczelnionych, ograniczanie zieleni i przestrzeń podporządkowana transportowi samochodowemu zwiększają podatność obszarów zurbanizowanych na skutki ekstremalnych zjawisk.

Podczas upałów betonowe i asfaltowe powierzchnie potęgują efekt miejskiej wyspy ciepła. Z kolei podczas intensywnych opadów ograniczona możliwość wsiąkania wody zwiększa obciążenie kanalizacji i ryzyko lokalnych podtopień. Adaptacja wymaga więc większej ilości zieleni, powierzchni przepuszczalnych oraz rozwiązań umożliwiających zatrzymywanie wody w miejscu opadu.

Miejskie plany adaptacji dla 209 miast

Od stycznia 2025 roku miasta liczące co najmniej 20 tys. mieszkańców mają ustawowy obowiązek przygotowania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu. Dotyczy to 209 ośrodków, choć około trzech czwartych z nich już wcześniej dobrowolnie opracowywało takie dokumenty.

Plany powinny identyfikować lokalne zagrożenia meteorologiczne i hydrologiczne oraz wskazywać sposoby ograniczania ich konsekwencji. Szczególnego znaczenia nabierają działania związane z zazielenianiem przestrzeni, gospodarowaniem wodami opadowymi oraz przygotowaniem infrastruktury na coraz bardziej ekstremalne warunki.

Budynki przygotowane nie tylko na zimę

Zmiany klimatu oznaczają również konieczność innego spojrzenia na budownictwo. Dotychczas duża część działań koncentrowała się na zabezpieczaniu budynków przed niskimi temperaturami i ograniczaniu zużycia energii zimą. Coraz ważniejsza staje się jednak ochrona przed przegrzewaniem.

W przyszłości zapotrzebowanie na energię do chłodzenia pomieszczeń może stać się równie istotnym problemem jak ogrzewanie. Odpowiednie projektowanie budynków, zacienianie, obecność zieleni i właściwa izolacja będą więc elementami nie tylko komfortu, ale również bezpieczeństwa mieszkańców.

Mieszkańcy dostrzegają zagrożenie

Świadomość skutków zmian klimatu stopniowo rośnie. Z badań wynika, że 59 proc. mieszkańców Polski zauważa coraz częstsze i bardziej dotkliwe fale upałów. Jednocześnie tylko 7 proc. ocenia państwo jako

Miasta na pierwszej linii zmian klimatu. Czas inaczej zarządzać przestrzenią

Kategoria: Zarządzanie Przestrzenią

Opublikowano: czwartek, 20, sierpień 2026 08:09

Tomasz Smaś

Odsłony: 70

dobrze przygotowane na ekstremalne zjawiska pogodowe, a połowa uważa, że ochrona przed skutkami zmian klimatu jest niewystarczająca.

Pokazuje to skalę wyzwań stojących przed administracją publiczną. Adaptacja nie może ograniczać się do reagowania po wystąpieniu katastrofy. Coraz większego znaczenia nabiera prewencja, a jednym z jej podstawowych narzędzi jest odpowiedzialne zarządzanie przestrzenią.

Od prognoz do konkretnych inwestycji

Rozwój technologii pozwala coraz dokładniej prognozować pogodę i długoterminowe zmiany klimatu. Sama wiedza nie wystarczy jednak bez przełożenia jej na decyzje inwestycyjne i przestrzenne. Potrzebne będą rozwiązania dotyczące zieleni, retencji, infrastruktury, energetyki i standardów budowlanych.

To właśnie decyzje podejmowane dziś przesądzą, czy polskie miasta za kilkanaście lat będą przestrzeniami odpornymi na upały, susze i gwałtowne opady. Zarządzanie przestrzenią staje się tym samym jednym z najważniejszych narzędzi adaptacji do zmieniającego się klimatu.

Źródło: Newseria